

A FAFELDOLGOZÁS NAGYJAI

Tóth Sándor László

BÓDOGH ISTVÁN

(1908 – 1988)

élete és munkássága

Faipari Tudományos Egyesület

Budapest

2010

Szakmatörténeti áttekintés

Mi is történt a szakmában az 1920-as és az 1980-as évek között, Bódogh István 63 éves munkaviszonya alatt. A kor fontosabb, szakmát érintő eseményei:

20-as évek	Megjelenik a Lingel Bútorgyár „Varia” bútorcsaládja
1946 – 1948	Államosítások, 1948-ban a faiparban
1948 – 1951	Összevonások a fa- és bútorigarban
1949	A Faipari Tudományos Egyesület megalakulása
1950	FAIPAR szaklap indítása
	FATE Bútoripari Szakosztály megalakulása
	Esti faipari gépészmérnöki képzés a budapesti Műegyetemen
	Faipari Gyártástervező és Szerkesztő Iroda megalapítása
1955	A faipar fejlesztéséről és a faanyagtakarékoságról szóló 3000/1955 MT Határozat
1957	Nappali faipari mérnökképzés az Erdőmérnöki Főiskolán, Sopronban
1963	Több-telephelyes nagyvállalatok: BUBIV, ÉPFÁ, SZKIV, TISZA létrehozása
1960-as évek	Az I. bútorigari rekonstrukció
1970	Az Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságok és NYUFAG létrehozása
1970-es évek	A II. bútorigari rekonstrukció
	Az épületasztalosipar rekonstrukciója
1977	A „Garzon” és „Réka” elemes bútorcsaládok megjelenése
1983	„Minden nap mindent” szekrénygyártás a Zala Bútorgyárban
1980-as évek	Erőteljes nyugati export orientáció a fa- és bútorigarban
	Állami vállalatok gazdasági társaságokká alakítása
1990	Bútorszövetség, FAGOSZ, OASZ megalakulása

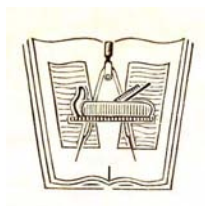
A FAFELDOLGOZÁS NAGYJAI

Tóth Sándor László

BÓDOGH ISTVÁN

(1908 – 1988)

**A hazai állami bútoringar és rekonstrukciója
szervezőjének
élete és munkássága**

Faipari Tudományos Egyesület

Budapest
2010

© TÓTH SÁNDOR LÁSZLÓ

ISBN 978-963-8071-05-2

Felelős kiadó: Faipari Tudományos Egyesület
Elnök: Horváth Tibor

A kiadvány támogatója: Lökősné Bódogh Klára

Összeállította: dr. Tóth Sándor László

Nyomdai előkészítés és nyomda: digitalpress

Tartalomjegyzék

Szakmatörténeti áttekintés	(2)
Bódogh István életútja	(7)
Gyermek és ifjúkor	(7)
A Lingel Bútorgyárban	(7)
Az állami bútorigarban	(9)
Oktatói, társadalmi munkássága	(12)
Előadások, publikációk	(14)
Kitüntetései	(15)
Szemelvények Bódogh István munkáiból	(16)
A bútorigar szocialista fejlődése c. előadásából	(16)
A műszaki fejlesztés fogalma c. előadásából	(16)
Asztalos kisipar c. könyvéből	(16)
Bódogh István emlékülés	(19)
Megemlékezések Bódogh Istvánról	(21)
Felhasznált források	(22)
Rövidítések	(22)

Bódogh István

BÓDOGH ISTVÁN ÉLETÚTJA

Ki volt Bódogh István, milyen volt az életútja, mit csinált, milyen volt ő maga? Pontos életútjáról viszonylag keveset tudunk, bár szakmai pályafutása többé-kevésbé ismert. Tény, hogy felejtethetetlen, vidám egyéniség volt, hihetetlen teherbírás, gyakorlatias gondolkodás és tettek, közvetlen modor, emberszeretet jellemezte.

Gyermek és ifjúkor

1908. május 31-én született Budapesten. Apját, Bódog Lajost asztalos művezetőként jegyzi az anyakönyv, anyját Burian Juliannát Ferencváros lakosaként. Tudjuk, hogy 1922 okt. 1 és 1925 okt. 1 között Neogrády József asztalosmesternél volt tanonc (feltehetően) Zuglóban. Aktívan sportolt, a zuglói „Törökőr ifi” csapatában futballozott.

A Lingel Bútorgyárban

Dolgozott a Lingel Bútorgyárban, ahol a tulajdonos Lingel Károly felfigyelt rá és 1938 körül külföldre küldte (már valószínűleg azzal a szándékkal is, hogy később veje lesz). Ez sokak szerint az akkoriban divatos „valcolás” a segédek vándorlása, tapasztalatszerzése volt. Valójában Kiel-be került, ahol favázás repülőket készítettek és szakmai irányultságú főiskola működött. Itt töltött el 4 évet. Hazatérte után be is nősült Lingelékhez, bekapcsolódott a gyár munkájába. Többször járt rövidebb külföldi tanulmányúton a németországi Lübeckben, Heidelbergben, Kielben, Angliában. Tudjuk, hogy feleségével, majd leányával az Üllői úton lakott egészen 1960-ig.

Egyik alkalommal Lingel megrendelőbőz küldte ki címre, időre, hogy felvegye a rendelést. Kissé elment az idő, félt, hogy elkésik, mégis öt perccel előbb érkezett a helyszínre.. Felvette rendelést és

kijövet, a ház előtt Lingel szállt ki az autóból és csúnyán lemarta: ha ő azt mondta, hogy 12-re menjen, akkor 12.00 órákor legyen ott: se előbb, se később. Ezt egy életre megjegyezte, a pontosságot egész életében gyakorolta és meg is követelte.

Az öreg Lingel 1944-ben átadta neki a gyár vezetését. Sajnálatos, hogy a II. világháború idején, a szovjet csapatok elhordták a gyár készletét.

8116
1922

 Tanoncz-Szerződés.

Kely Károly József
borsodi állatorvos asztalosmester és
apj Borsodi Károly József

között mai napon következő szerződés kötöttet:

1. Károly József, magához veszi
tanonczi Borsodi Károly József
Borsodi István nevű fiát
(született 1908. máj. 31. Pécsen) s őt az alább megjelölt
idő alatt és feltételek mellett az asztalos mesterségre tanítja.

2. Borsodi Károly József megnevezett
István nevű fiát az alább megjelölt időre és feltételek mellett
Jankovics István asztalosmesterhez tanonczi adja.

3. A tanviszony megállapított:
tartama: István év,
kezdetre: 1922. október 1. n.
vége: 1925. október 1. n.

4. A megnevezett tanonc tartására és ellátására nézve következő megállapodás jött létre.

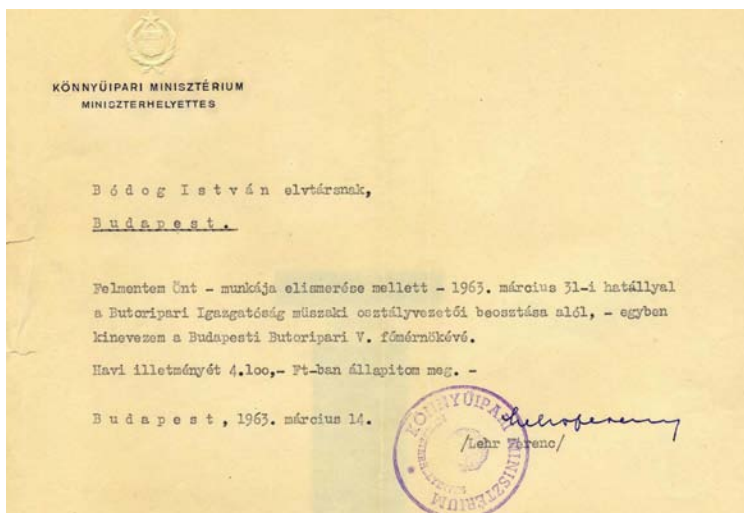
A tanonc tartására és ellátására ¹⁰⁰⁰ Ft iparos

Tanonc szerződése (1922)

Az állami bútóriparban

Bódogh Istvánt, szakmai elismerése alapján (meg lehet, hogy szocdem múltjára is tekintettel) megbízták a Lingel gyár államosításával. Ez abban az időben különleges eset volt, hogy egy háború előtti kapitalista vezetőt (talán résztulajdonos is) ezzel a feladattal bízzanak meg.

1948 március 30.-tól 1965 márc. 30-ig a Könnyűipari Minisztérium Faipari Főosztályán dolgozott 17 évig. Ő volt az iparági főmérnök: az iparági igazgató Czecey György korábbi szakszervezeti vezetővel ők alkották az iparág felső vezetését. A könnyűipari miniszter akkor Nagy Józsefné volt. Tőle kapta 1963. március 15-én azt a megbízást, hogy a Budapesti Bútorgyár (a volt Lingel Bútorgyár), a Minőségi Bútorgyár, az Egri Bútorgyár, az Otthon Bútorgyár, az Angyalföldi Bútorgyár és az Újpesti Asztalosárugyár összevonásával keletkező új vállalat főmérnöki teendőit lássa el és haladéktalanul kezdje meg az összevonást. Ez a vállalat lett a Budapesti Bútóripari Vállalat (későbbi ismertebb nevén a BUBIV): első igazgatója Czecey György, első főmérnöke, majd igazgató-főmérnöke Bódogh István volt 1963-1965 között.

Főmérnöki megbízólevele (1963)

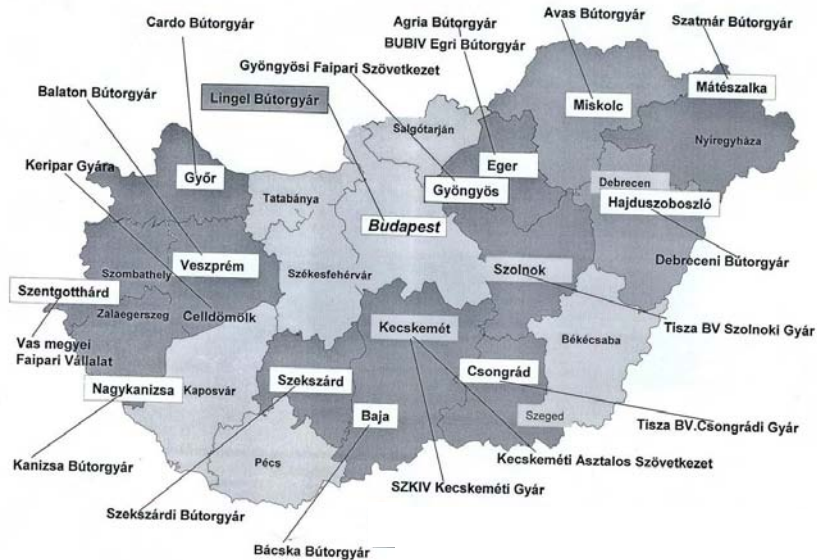
Puritán ember volt, nem sokat adott öltöztetésére. Leányának mondta egy alkalommal: apádat nem ruhájáról, munkájáról ismerik meg. Mikor lánya megjegyezte, hogy kellene már egy új kabát, azt mondta: Minek, most vettem (volt annak már vagy 40 éve). Bár meg kell jegyezni, hogy abban az időben éntizédekig is viseltek egy kabátot.

1960-ban feleségétől külön vált, Zuglóba költözött ismerős asztalosmesterhez, (majd annak halála után eltartási szerződést kötött özvegyével, így örökölte meg a Kassai uti lakást, ill. házat). Második házasságot is kötött.

Történt azonban a BUBIV-nál az elhíresült eset, hogy a Franciaországba exportált bútorok a vasúti szállítás során összetörték. Ebből vizsgálat, felelősségre vonás lett, a BUBIV igazgatóját és főmérnökét felmentették. Így került 1965 márc. 30-tól 1987 márc. 30.-ig Bódogh István a Faipari Gyártástervező, megváltozott nevén a Bútoripari Tervező Iroda, a későbbi Bútoripari Fejlesztési Intézet (BIFI), majd Vállalkozás állományába szervezési főmérnöki címmel. Eközben zajlott a bútoripari rekonstrukció, ahol a volt tanácsi bútorgyárak rekonstrukciójánál, üzemindításánál kamatoztatták gazdag szakmai tapasztalatát, szervező készségét, vitalitását. A gyárak: Agria Bútorgyár, Avas Bútorgyár, Bácska Bútorgyár Balaton Bútorgyár, Cardo Bútorgyár, Debreceni Bútorgyár, Kanizsa Bútorgyár, Szatmár Bútorgyár, Szekszárdi Bútorgyár, a Budapesti Bútoripari Vállalat, Szék- és Kárpitosipari Vállalat, Tisza Bútoripari Vállalat –amelyekről tudunk. Járogatott a Keripar Vállalathoz Celldömölkre, a Gyöngyösi Asztalos-, a Kecskeméti Asztalos Szövetkezethez, sőt a Vas megyei Faipari Vállalathoz is Szentgotthárdra.

Kormos Pál, az Agria Bútorgyár igazgatója írta, hogy a gyár fejlődésében

„Különösképpen meghatározóvá vált Bódogh Pista bácsi tartós eredményeket biztosító, több éven – 14 éven - át tartó (1966 – 1980) sokoldalú munkája”.

Tevékenységi helyei az országban

Kormos Ernő, a Balaton Bútorgyár főmérnöke, majd igazgatója, a Bútorszövetség elnökeként amikor, a 2000. évben köszöntötte az 50 éves Faipari Tudományos Egyesületet, az alábbi szavakkal emlékezett „Pista bácsi”-ről:

„Amikor a fiatal mérnökök a gyárakba, üzemekbe kerültek, találkoztak egy csodálatos „munkás” emberrel, akinél talán senki sem tudott többet a gyártási folyamatokról, és ezt a tudást a gépek és munkapadok mellett táplálta az ifjú nemzedékbe. Ő volt Bódogh István. Soha nem felejttem el - emlékezett vissza Kormos Ernő – amikor fiatal mérnöként találkoztunk a nagy nevű „Pista” bácsival, azt mondta:

- Imádlak benneteket, mert ti mind az én gyerekeim vagytok –

Mi éreztük, hogy ezt valójában így is gondolta”

Egy másik emlék: *Élűzem ünnepséget tartottak egy vidéki gyárban (lehet, hogy Mátészalkán); az ünnepség után reggel 3-ig, 4-ig ittak. A gyár vezetői másnap 10 óra körül szálíngóztak be a gyárba. Pista bácsi már szokása szerint reggel 6-kor bent volt. Csúnyán lemarta a vezetőket, hogy mit gondolnak, ez munkahely, munkakezdésre kivétel nélkül mindenkinek itt kell lennie.*

Bódogh Istvánnak mindene a szakma fejlődése volt, ebben élt, mondhatni ez volt a családja. Leányától tudjuk, hogy otthon is a szakmáról, az ott dolgozókról beszélt. Soha senkit nem szidott, senkire sem panaszkodott. Szerette emellett a

gyermeket, nagy állat (kutya) barát volt. Élete végéig gyalupad mellett is dolgozott, odaállt a gép mellé is, gyalult, politúrozott, nemcsak mondta, meg is tudta mutatni a szakmai fogásokat.

Oktatói, társadalmi munkássága

A budapesti Műegyetemen oktatta a leendő faipari gépészmérnököket. Tudjuk, hogy az 1954/55-ös tanév II. félévében a Bútortechnológia volt a tárgya, majd támogatta a soproni faipari mérnökképzés megindítását.

Tudod fiam – mondta egyszer – ezeket, a sasokat, akik most a szakma vezetői, igazgatók, főmérnökök, én tanítottam a Műegyetemen. Belőlük mérnökök lettek, belőlem nem. De nem bánom, a szakma jól járt velük.

Alapító tagja volt a Faipari Tudományos Egyesületnek, a FATE Bútoripari Szakosztályának: ez utóbbinak elnöke 1950-1962 és 1966-1973 között. Az első között kapta meg az Egyesület által alapított „Faipar fejlesztéséért” emlékérmét.

Faipar fejlesztéséért emlékérem (1963)

A „Faipar fejlesztéséért” kitüntetése (1963)

Előadások, publikációk

Nem volt egy írói alkat. Szaklapunk, a „Faipar” azonban megőrkítette fontosabb előadásait:

Bútoriparuk fejlődése és problémái az ötéves tervben. Elhangzott a FATE Bútoripari Szakosztály ülésén. Faipar, 1951. 2.sz.:39-41

A folyamatos gyártás és megszervezése a bútorigarban (Szerk.:Szabó Dénes) 1951. okt. 24-i előadás. Faipar, 1952. 1.sz.: 17-19

Az I. Országos Faipari Konferencián elhangzott hozzászólása. Faipar, 1952. 7. sz.:195.

A bútorigar fejlesztéséről. 1955. szept. 15-i előadás. Faipar, 1955. 10. sz.: 253-257.

Az állami bútorigar műszaki fejlesztéséről. Faipar, 1960. 10.sz.: 293...

Típusítás és alkatrészyártás a bútorigarban. Faipar, 1966.10.sz.: 289...

Társszerzője volt egy könyvnek, amelyet Szabó Dénessel közösen írt. Ez volt „A folyamatos gyártás tervezése, szervezése a faiparban”, amely 1954-ben jelent meg a Könnyűipari kiadónál 200 oldalon. Sokáig dolgozott „Asztalos kisipar” című, átfogó asztalosipari ismereteit tartalmazó könyvén, ami 1960-ban látott napvilágot 285 oldalon, sok ábrával a Mestervizsgák sorozatban a KIOSZ Országos Központja kiadásában.

Kitüntetései:

Népköztársasági emlékérem bronz fokozat	1950
ezüst fokozat	1953
Könnyűipari kiváló dolgozó	1954
Szocialista munkáért	1957
Népköztársasági érdemérem arany fokozat	1959
Munka érdemérem arany fokozat	1960?
Faipar fejlesztéséért emlékérem	1963
Munka érdemérem arany fokozat	1974
Eötvös Lóránd díj	1981
Április 4 emlékérem	1987

Nyugdíjba vonulásakor, 79 évesen, 63 évi munkaviszony után az Elnöki Tanács „Április 4. Emlékéremmel” tüntette ki. Legbüszkébb az „Eötvös Lóránd Díjra” volt, amelyet 1981-ben kapott meg.

Eötvös Lóránd díj érme (1981)

1988. november 15-én hunyt el.

SZEMELVÉNYEK BÓDOGH ISTVÁN MUNKÁIBÓL

A bútóripar szocialista fejlődése c. előadásából

” A bútóripar szocialista szektorának fejlődése 1948. március 28-án az 5 legnagyobb bútórigyár államosításával indult meg. Az öt bútórigyárban eredetileg 542-en dolgoztak. A további államosításkor társadalmi tulajdonba került mintegy 200 bútóripari vállalatot 26 vállalatba vontuk össze...

Három építés alatt lévő bútórigyárunk közül a szolnoki már néhány napja meg is indult. Alapterületük:

Szolnoki Bútórigyár	2 500 m ²
Angyalföldi Bútórigyár	4 400 m ²
Lingel Bútórigyár	7 400 m ² .

Szolnokon 50, Angyalföldön 65 és a Lingel Gyárban 65 gép fog dolgozni. Ez az eddigi gépeik 100%-os felemelését jelenti és így a gépek az eddigi 16-18% helyett a teljes munkának 38-42%-át fogják végezni „.

(Bútóriparunk fejlődése és problémái az ötéves tervben. Előadás. FATE Bútóripari Szakosztály. Megjelent: Faipar, 1951/2.sz.:39-41).

A műszaki fejlesztés fogalma c. előadásából

„Szerintünk műszaki fejlesztést jelent minden olyan műszaki intézkedés, amely tökéletesítést, változást jelent az eddigi üzemeltetési, termelési vagy anyagszerűséggel szemben még akkor is, ha azzal nem érünk el magasabb termelési szintet, de a minőséget javítjuk, a balesetvédelmet fokozzuk stb.”

(A bútóripar fejlesztéséről. FATE előadás, 1955.09.15. Megjelent: Faipar, 1955/10.sz.:253-257).

Az Asztalos kisipar c. könyvről

Az A/4 formátumú, 285 oldalas, 236 ábrával ellátott, szemléletesen illusztrált, az 1950-es évek talán legátfogóbb asztalosipari szakmai ismereteit tartalmazó összeállítás alapos áttekintést nyújt a szakma anyagismeretéről, technológiai eljárásairól. Az egyes fejezetek tartalma:

- I. *Anyagismeret*: Faanyagok szerkezete, élőfa, a fa kémiai, fizikai és mechanikai tulajdonságai, a fa hibái és betegségei, fűrészárúk, fűrész- és lemezipari termékek.
Segédanyagok: ragasztók, csiszolóanyagok, pácok, felületbevonó, fényesítő anyagok, fatömítő anyagok, vasalások.
- II. *Asztalosipari technológia*: Általános technológia: kéziszerszámok, faipari gépek, bútorigipari szakrajz.
Megmunkálás technológiája: szabás, gépi technológia, előkészítő műveletek, ragasztás, összeépítés, felületkezelés, bútorstílusok.
Épületasztalosság, tokok, ajtók, vasalások.
Balesetelhárítás.
Tűzvédelem.

Máig is megszívlelendők „A megmunkálás technológiája” fejezetben írott ajánlásai:

„Mint minden iparágban, úgy az asztalosiparban is, mielőtt egy munkát elvállalnánk, végezzünk számításokat.

Először is minden kisiparosnak tudnia kell félreérthetetlenül, hogy mit is akar a megrendelő kapni. Vajon a vevő kívánságának megfelelő tud-e saját maga készíteni? Van-e olyan szakmai felkészültsége, olyan műhelye, felszerelése, adottsága, raktáron lévő száraz faanyaga, hogy eleget tudjon tenni a kívánalmaknak? Nagyon fontos, hogy mindezt, kellően meggondoljuk, és csak azután vállalkozunk különböző asztalos munkák elkészítésére. S ha már vállalkozunk, akkor olyan árat és szállítási határidőt adjunk, ami számításokon alapul. Nagyon fontos, hogy azt adjuk és olyant, amire vállalkozunk, a szállítási határidő betartása mellett. A félreértések elkerülése végett szükséges a megrendelővel írásban, és rajzban is közölni, hogy mit is fog kapni. A rajzot és a leírás egy másolatát, a vevővel alá kell íratni és csak ezek megtörténte után szabad a munkálatokat megkezdeni.

Lényeges, hogy amit egyszer kimondottunk, azt be is tartsuk. Éppen ezért fontos, hogy mielőtt az Árra, vagy szállítási határidőre vonatkozóan nyilatkozunk, döntésünket alapos tanulmányozás előzze meg. Ennek érdekében szükséges, hogy előkalkulációt készítsünk. Az előkalkuláció azonban műszaki leírásra és rajzra támaszkodjék.

A műszaki leírás tartalmazza:

- a) A pontos méreteket,
- b) A felhasználásra kerülő fa és egyéb anyagok minőségét,
- c) Az elkészítendő asztalosipari termék kivitelét, külső, belső kidolgozását, beosztását.

A szállítási határidő megadásánál mindig gondoljunk arra, hogy mivel rendelkezünk, milyen minőségű a munka és mennyi időre is van szükség a legyártásához.

Soha nem szabad elfelejteni azt, hogy ma már az asztalosipari termékek nagy hányada új házakba, gőzfűtéses lakásba kerül, ahol sokkal nagyobb megpróbáltatásnak van kitéve, mint ahogy a múltban volt. Éppen ezért, hogy a bútor minőségét meg tudjuk védeni, és hogy a gőzfűtéses lakásban is idő-álló legyen, ne használunk fel 10-12%-nál több nedvességet tartalmazó anyagot...

Ha azt akarjuk elérni, hogy az általunk készített asztalosipari termék időálló legyen, 20-25 éven keresztül be tudja tölteni rendeltetési célját, akkor arra kell törekedni, hogy a végtermék, a kész asztalosipari áru, amikor leszállításra kerül, 10-12% nedvességet tartalmazzon. Ez az alap a minőségi garancia, mely azt jelenti, hogy a rétegeket mindig a megfelelő pihentetés után vitték fel a felületre. Vagyis az enyvezés, pácolás és fényezések közben az alkatrészek pihentek, illetve eleget száradtak. A száradást elősegíthetjük, ha a lapokat egy vízmértékbe állított erős aljazatra helyezjük, lécek közé rakásoljuk, léghuzatot, légjárást biztosítunk. Általában a mindennapi kötelező szellőztetés hozzá tartozik a jó asztalosipari termék előállításához.

Az előkalkulációt – a fentieket figyelembe véve – a legalaposabb részletességgel, a legnagyobb gonddal kell elkészíteni. Ha biztos alapot akarunk, akkor számításainkat minél kisebb egységekre bontsuk. Az előkalkulációban tüntessük fel először a faanyagokat fajtánként, alkatrészenként, a bútorlapokat, lemezeket, furnérokot, raganyagokat, stb., stb., darabszámra, hossz méretre, szélesség- és vastagságban.

A szükséglet kiszámításánál mindég a kereskedelmi mértékhez igazodjunk és a ráhagyásoknál minden esetben a törvényesen elismert %-ot alkalmazzuk. Pl.:

fenyőfáknál	12-18%
lombosfáknál	30-55%
bútorlap	8-15%
lemez	8-15%
furnér	24-45%

Az előkalkulációban nagy gondot kell fordítani a munkaidő kiszámítására. Szakítani kell az utóbbi időben kialakult szokásokkal, amely szerint nem egy kisiparos úgy ad árat, hogy gondolatban keres egy hasonló terméket, melyet ki tudja hány éve készített, és ahogy visszaemlékezik annak a terméknek elkészítési idejére, úgy adja meg az árat. Ha jól emlékezett, esetleg jó árat, ha rosszul emlékezett vissza a termékre, akkor rossz árat. Ehhez járul még az a szemlélet is, mellyel a kisiparosok

nagy hányada még ma is azt tartja: inkább dolgozom 10 órát, mint hogy ½ órát írjak...

Hogy vállalkozni tudjunk, ahhoz természetesen elég az előkalkuláció is, ahhoz azonban, hogy az előkalkuláció alapján elvállalt terméket gyártani is tudjuk, részletrajzot kell készítenünk. A részlet rajz, vagy, ahogy mondani szokták: műhelyrajz az első ellenőre az előkalkulációnak (166. sz. ábra).

A részletrajz készítésénél mindig az előkalkulációban számításba vett anyagokat vegyük figyelembe, attól ne térjünk el. Igyekezzünk a gépi adottságainkat kihasználni és olyan szerkezeti megoldásokat keresni, melyeket a meglévő, vagy valahol rendelkezésre álló gépekkel teljes mértékben el lehet készíteni. A részletrajzok készítésénél igyekezzünk minél egyszerűbb megoldásokat találni.

A részletrajz alapján kell elkészíteni a szabás-jegyzéket....”

(Bódogh István: Asztalos kisipar. KIOSZ Országos központja. Budapest, 1960.; 176-187)

A Bódogh István emlékülés

A Faipari Tudományos Egyesület a Bútor és Faipari Szövetséggel közösen emlékülést rendezett Bódogh István születésének 100. és halálának 20. évfordulójára 2008. október 14.-én Budapesten az I. ker. Kuny Domokos utca 13-15. VI. emeleti tanácstermében. Az ünnepelt életútját Tóth Sándor ismertette. Hozzászólók (egykori foglalkozásuk szerint) és a hozzászólások :

Petri László (közgazdász): 1949-51 között Bódogh István előadásokat tartott az Esztergomi Repülőgépgyárban és rendszeres előadó volt a Műegyetemen.

Matlák Zoltán (faipari technikus): Gyerekemnek szólított bennünket. Jól tudta átadni tudását, jó mesélő volt. Érettségi elnököm volt a Technikumban (1958). Meglátogatta a Renault gyárat is, ahol a sorozatgyártást tanulmányozta. A BUBIV-nál az első gépsor bevezetése az Ő nevéhez fűződik. Nemcsak Pista bácsi lenne 100 éves, hanem Vajda János a Budapesti Kárpitosárugyár műszaki vezetője és édesapám is.

Saly Imre (főmérnök): 1957-ben kerültem kapcsolatba vele, amikor az Egri Bútorgyár főmérnöke lettem. Előkészületben volt Nyíregyházán egy bútorgyár, Veszprémben is kellett volna mennem a Hanczárhoz. Én viszont szerettem volna Budapestre kerülni – az Újpesti Bútorgyárban lecserélték a főmérnököt, így kerültem oda, ahol az addig gyártott kombinált szekrényeket kellett felváltani.

Akkor igen nagy segítséget nyújtott Bódogh István nekem azzal, hogy az Ősz utcában alakítottak ki számomra lakást.

Mikó Sándor (főiskolai hallgató): 1948-1951 között az Iparművészeti Főiskolán tanultam, ahol a III. IV.-évesekhez meghívtak az ipari szakembereket oktatni; többek között Bódogh Istvánt, Lübke Lórándot és a hallgatók bútorgyári feladatokat kaptak. Bódogh előadásai tanulságosak, célratörők voltak amellet, hogy radikális, szókimondó volt.

„Ha eljuttok külföldre, azt is nézzétek meg, hogy milyen formája van a kiflinek” – mondta egyszer.

Paukó Péter (faipari technikus): Érettségi elnököm volt a Technikumban. 1963-ban a Gyártástervezőből kiküldtek a BUBIV-hoz a gyártmánydokumentáció megismerni. Bódogh behívatott magához:

„Gyere át hozzánk, ne menj vissza az elefántcsont toronyba”.

1965-ben a volt a Lyon szekrények kellemetlen története a BUBIV-nál, s Pista bácsit egyszer csak a Gyártástervezőnél láttam meg:

„Pista bátyám te is idejöttél az elefántcsont toronyba?”- kérdeztem.

A válasz: „Fogd be a pofád, te szaros. Ilyeneket, mint te, én a falra pisálok és a nap költi ki”.

Itt mondta egyszer, hogy „Fiam hozzál be pár üveg pezsgőt” és fizette.

Voltunk a Tiszánál Szolnokon, a Baján, Szekszárdon, Mátészalkán – örülök, hogy együtt dolgozhattunk. Nyugdíjba menésekor hintaszéket kapott a BIFI-től (fénykép van) róla. A nálam lévő 30-40 fotót felajánlom a családnak.

Szabó Miklós (faipari mérnök): 1966-tól a FAGYI-nál dolgoztam, az első prémium megvonását is ott kaptam. Szolnokról elkéstem (elaludtam) és csak ebédidőre értem le. „Fordulj meg édes gyermekem, úgy seggbe rúglak”- mondta. Akkor nem kaptam prémiumot, de azóta sem haragszom rá.

Szokása volt, hogy ha ünnepeltek, mindig meghívott bennünket egy pohár sörré. Utolsónak feküdt le, de mire felébredtek már talpon volt – reggel 6-tól már dolgozott. Elmesélem, hogyan hívott meg bennünket Csányi elvtárs (a FAGYI igazgatója). „Ebédeljünk, a sört én fizetem” – mondta. Az ebéd végén a sajátját ki is fizette – a többit meg Pista bácsi.

Bartha Sándor (BUBIV Egri Gyár főmérnök): Atyai szeretettel viseltetett munkatársai iránt. Szerette a vörösbort. Mikor elmentem a cégtől, Pista bácsi nem dorongolt le, a búcsúestemen is részt vett (fényképeket mutatott).

Oszoly László (Lingel Kft.): Volt szó a repülőgépgyárról: Trianon után Magyarország nem gyárthatott motoros repülőgépeket. Lingel megvásárolta a német „Zögling” vitorlázó repülő gyártási licencét, amely az első magyarországi vitorlázógép volt 10 méteres fesztávjával, nyitott pilótaülésével. Lingelék 100

darabot készítettek belőle. Szétszedhető volt és egy óra alatt össze lehetett állítani. Az idősebb Horthy fiú is repült vele (fénykép van róla). A Hármashatár hegyen ma is megvan a beton csúszda. Ebből a repülőből készítette Rubik Ernő a „Szöcské”-t. A vitorlázógépet újra építették, a Vasutas Klub használja, indításához csúzli vagy sárkányrepülő kell.

Králik Antal (EFEDOSZ): 1954-ben találkoztam vele, amikor a a Győri Vagongyárba asztalosokat kértek, majd az 1963. évi összevonáskor. Baleset volt a gyárban, az illető erősen vérzett. „Várjuk meg a mentőt, ne vérezze össze a kocsit” – mondták. „Az embert el kell vinni, a kocsit majd ki fogják mosni” – mondta.

Tóth Sándor (faipari mérnök): 1983-ban lebetett, amikor óvodás lányommal a BIFI udvarán összefutottunk Pista bácsival. Tekintetük találkozott.

- Édes fiam, a lányod? Jobban megnézte. Tetszik nekem. Tudod mit, adok érte egy malacot.

Ingattam a fejemet.

- Na, adok érte kettőt is.

Bódogh Klára (leánya): Mikor már nem éltünk együtt, vasárnap 9 órára kellett Zuglóba érkeznem. Ha elkéstem: „Pont olyan borjú vagy, mint anyád”. Mikor 62 év munka után nyugdíjba ment, nem jól számították ki szolgálai idejét, nem akarták elfogadni igen hosszú munkaviszonyát, többször visszadobták. Végül a Kapolyi miniszterhez fordult, az ő közbelépése kellett igen hosszú szolgálati idejének elfogadásához.

Lovász László (Cardo Bútorgyár igazgató) távirata: Ez úton csatlakozom Bódogh István Születésének 100. évfordulójára rendezett megemlékezéshez. Örülök, hogy dolgozhattam Vele. Kreatív vezető, barátságos munkatárs volt. Szakmai és emberi példát mutatott a fiataloknak, hol humorral, hol szigorral. Így őrzöm emlékét !

Megemlékezések Bódogh Istvánról

Bódogh István 1908-1988 (1989). Faipar 4.sz.:213

Bódogh István emlékülés (2008. okt.14) Faipari Tudományos Egyesület- Bútorszövetség, Budapest

Tóth Sándor (2008): Bódogh István (1908-1988) emlékülés.

FATÁJ- online. FAGOSZ. 2008.10.24.

Tóth Sándor (2008): Bódogh István. Faipar különszám: 59.

Felhasznált források:

- Bódogh István: Asztalos kisipar. Mestervizsgák könyvtára. KIOSZ Országos Központja, Budapest, 1960. p. 285.
- Bódogh István 1908-1988. Faipar 1989/4.sz.: 213.
- Bódogh István dokumentumai (Bódogh Klára jóvoltából).
- Kormos Ernő: Az 50 éves FATE köszöntése. Faipar, 2000/ 1.sz.:1–3.
- Kormos Pál: Az Agria Bútorgyár története. Kézirat. Készült a FATE 50. éves évfordulójára. Eger, 2000. p.6.
- Lele Dezső: Faipari Tudományos Egyesület életéből 1950-2000. FATE Budapest, 2000.
- Tóth Sándor: Szemelvények a hazai faipar történetéből. II. rész. 1945-2000. Faipar, 2006/2-3:35-36

Alkalmazott rövidítések sorrendben:

MT - Minisztertanács

FATE – Faipari Tudományos Egyesület

BUBIV – Budapesti Bútoripari Vállalat

ÉPFA – Épületasztalosipari és Faipari Vállalat

SZKIV – Szék- és Kárpitosipari Vállalat

TISZA – Tisza Bútoripari Vállalat

EFAG – Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság

NYUFAG – Nyugat-magyarországi Fagazdasági Kombinát

FAGOSZ – Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség

FATÁJ- online – FAGOSZ elektronikus szaklap

OASZ – Országos Asztalos Szövetség

MTESZ – Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége

KIOSZ – Kisiparosok Országos Szövetsége

Technikum – Faipari Technikum

Bútor szövetség – Bútorvállalkozók Országos Szakmai Szövetsége

FAGYI – Faipari Gyártmánytervező és Szerkesztő Iroda, később:

BTI – Bútoripari Tervező Iroda, majd: BIFI – Bútoripari Fejlesztési Intézet

EFEDOSZ – Építő- Fa- és Építőipari Dolgozók Szakszervezete

Magyar Bútor és Faipari Szövetség
1012 Budapest Kuny Domokos u. 13-15.

Faipari Tudományos Egyesület
1027 Budapest Fő u. 68.

MEGHÍVÓ

A Bútorszövetség és a Faipari Tudományos Egyesület
emlékülést rendez Bódogh István (1908 – 1988)
születésének 100. és halálának 20. évfordulója alkalmából.

Helyszín: Budapest 1012. Kuny Domokos u. 13-15. VI. em. Tanácsterem.

Időpont: 2008. október 14. (szerda) 11 óra.

A szakma nagy öregje, a mindannyiunk által tisztelt és szeretett „Pista bácsi”
életútját Tóth Sándor ismerteti röviden.

Kérjük, hogy tisztelje meg az emlékülést jelenlétével, ossza meg emlékeit
a résztvevőkkel, értesítse rendezvényünkről azon ismerőseit is, akik találkoztak
Pista bácsival.

Örölnénk, ha visszajelzést kapnánk a részvételre vonatkozóan
az info@butor-szovetseg.hu e-mail címen, vagy az (1) 202 3395 telefonszámon.

Budapest, 2008. szeptember 30.

Üdvözlettel:

Dr. Tóth Sándor s.k.
Faipari Tudományos Egyesület
régio elnök

Tóth Eszter s.k.
Bútor és Faipari Szövetség
ügyvezető

„Amikor a fiatal mérnökök a gyárakba, üzemekbe kerültek,
találkoztak egy csodálatos »munkás« emberrel,
akinek talán senki sem tudott többet a gyártási folyamatokról,
és ezt a tudást a gépek és munkapadok mellett táplálta
az ifjú nemzedékbe.

Ő volt Bódogh István”

Dr. Tóth Sándor
2009. december